

UGULAVA v. Georgia (No. 2) (№ 22431/20)

Обставини справи

У грудні 2013 року заявнику, який був політичним діячем і на той час обіймав посаду мера міста Тбілісі, було пред'явлено обвинувачення у розкраданні майна за обтяжуючих обставин. Розслідування проводилося слідчим відділом Головної прокуратури (згодом перейменованої на Генеральну прокуратуру). У лютому 2018 року обвинувачення було перекваліфіковано і судом першої інстанції заявника було визнано винним у перевищенні службових повноважень. Вирок було залишено в силі апеляційним судом. Заявнику було призначено покарання у вигляді позбавлення волі (один рік, три місяці і двадцять два дні).

У січні 2019 року два прокурори слідчого відділу Генеральної прокуратури подали касаційну скаргу до Верховного Суду. Зрештою, справу було передано на розгляд колегії з трьох суддів, включаючи суддю Sh.T., і визнано прийнятною.

Заявник подав заяву про відвід судді Sh.T. на тій підставі, що він обіймав посаду Генерального прокурора, коли справа заявника розглядалася апеляційним судом, а касаційну скаргу було подано саме Генеральною прокуратурою.

У лютому 2020 року Судова палата у кримінальних справах Верховного Суду, засідаючи у складі двох суддів без участі судді Sh.T., відхилила заяву про відвід як необґрунтовану. Того ж дня той самий склад Кримінальної палати за участю судді Sh.T. змінив кваліфікацію злочину, визнав заявника винним у розтраті майна за обтяжуючих обставин та збільшив покарання до дев'яти років позбавлення волі (згодом його було зменшено до трьох років, двох місяців і восьми днів).

Заявник стверджував, що Судова палата у кримінальних справах Верховного Суду, яка розглядала його справу, не була «незалежним і неупередженим судом, створеним на підставі закону», оскільки одним із суддів був колишній Генеральний прокурор Грузії, який був призначений до Верховного Суду з порушенням встановленого законом критерію відповідності. Крім того, з огляду на внутрішню організацію прокуратури та враховуючи політичну важливість і чутливість його справи, заявник стверджував, що кримінальне провадження щодо нього обов'язково проводилося під наглядом та/або керівництвом тодішнього Генерального прокурора.

Оцінка Суду

Суд зауважив, що заявником не було продемонстровано чи надано докази того, що суддя Sh.T. мав або висловлював будь-які особисті переконання, які могли б поставити під сумнів його суб'єктивну неупередженість. В контексті об'єктивного критерію ЄСПЛ також зазначив, що заявник не надав жодних доказів того, що суддя Sh.T. фактично відігравав подвійну роль у кримінальному провадженні проти нього. Лише факт того, що суддя колись був співробітником прокуратури, не є підставою для побоювань, що йому бракує неупередженості.

Разом із тим, Суд звернув увагу, що Sh.T. очолював прокуратуру країни, коли справа заявника розглядалася апеляційним судом і коли слідчим відділом Генеральної прокуратури було прийнято рішення про подачу касаційної скарги. Таким чином, Sh.T. був на верхівці ієрархічної структури, де йому підпорядковувалися всі прокурори. Більше того, відповідно до Закону про прокуратуру, він міг давати вказівки будь-якому з них, включаючи свого першого заступника, який відповідав за загальний нагляд за слідчим відділом, відповідальним за справу заявника, і вимагати від підлеглих прокурорів оновлену інформацію про хід слідства у справі.

Суд вважав, що, беручи до уваги роль і широкі повноваження Генерального прокурора згідно з відповідним національним законодавством, а також беручи до уваги політично чутливий контекст, в якому проводився резонансний судовий процес над заявником, Sh.T. коли був Генеральним прокурором, як мінімум, повинен був мати доступ до внутрішньої інформації про стратегію прокуратури у кримінальному провадженні щодо заявника. Це мало бути очевидним для зовнішнього об'єктивного спостерігача. Таким чином, за конкретних обставин цієї справи можна було встановити факти, які могли б викликати об'єктивно обґрунтовані сумніви щодо неупередженості Sh.T. Рішення про подання касаційної скарги, яке зрештою призвело до юридичної перекваліфікації дій заявника та збільшення терміну його ув'язнення, було прийнято Генеральною прокуратурою саме за часів перебування Sh.T. на посаді Генерального прокурора.

Беручи до уваги всі конкретні обставини, зокрема, надзвичайну політичну чутливість судового процесу над заявником, а також роль і повноваження Генерального прокурора в органах прокуратури Грузії, Суд дійшов висновку, що включення колишнього Генерального прокурора до складу суддів, які розглядали справу заявника, було достатнім для того, щоб поставити під сумнів об'єктивну неупередженість Верховного Суду при винесенні рішення у справі заявника.

Висновок

Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд).

Рішення в цій справі ухвалене Палатою 01 лютого 2024 року та набуло статусу остаточного 01 травня 2024 року відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.